

Myndigheten för
totalförsvarsanalys

Rekommendationer för effektiv ekonomisk styrning av civilt försvar

– delredovisning 3 av regeringsuppdraget om utvärdering av
totalförsvarsbeslutet

Myndigheten för totalförsvarsanalys
Rekommendationer för effektiv ekonomisk styrning av civilt försvar
Diarienummer: 2025–119
Datum: 2026-05-07
Serie: Rapport 2026:3
Format: Endast digitalt

Rapporten finns publicerad på www.mtfa.se

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Syfte och avgränsningar	5
1.2 Urval	5
1.3 Datainsamling	6
2. Totalförsvar i tillväxt	8
2.1 Anpassad styrning för militärt försvar i tillväxt	8
2.2 Ekonomisk planeringsram för civilt försvar	9
2.3 Myndigheters finansiering	12
2.4 Anslagssparande och anslagskredit	12
3. Iakttagelser från intervjuer och dokumentstudier	14
3.1 Medelstildelning via sakanslag medför ofta tydligare krav	14
3.2 Myndigheterna anser generellt att det är tydligt vad tilldelade medel avser	14
3.3 Myndigheter särredovisar kostnader för civilt försvar på olika sätt	15
3.4 Andra finansieringsformer för myndigheternas arbete med civilt försvar	17
3.5 Möjlighet till anslagskredit och anslagssparande ger förbättrade planeringsförutsättningar	17
3.6 Konsekvenser av den ekonomiska styrningen	21
4. Sammanfattande iakttagelser, analys och rekommendationer	25
4.1 Medelstildelningen är tydlig och kostnaderna särredovisas	25
4.2 Myndigheterna efterfrågar flexibilitet och långsiktiga planeringsförutsättningar	26
4.3 Rekommendationer för att förbättra uppföljning och planeringsförutsättningar	27
Referenser	28

Sammanfattning

Myndigheten för totalförsvarsanalys (MTFA) har i uppdrag att utvärdera myndigheternas genomförande av totalförsvarsbeslutet för 2025–2030. Projektet Finansiell uppföljning av totalförsvaret är ett projekt inom ramen för detta uppdrag, men utgör även ett viktigt stöd för MTFA:s övriga arbete med att utvärdera och analysera totalförsvaret.

Denna rapport utgör den första redovisningen inom projektet Finansiell uppföljning av totalförsvaret och har syftet att undersöka förutsättningar för finansiell uppföljning av beredskapsmyndigheters verksamhet inom totalförsvaret samt konsekvenser av regeringens ekonomiska styrning av beredskapsmyndigheterna.

Undersökningen har genomförts som en dokument- och intervjustudie av 14 beredskapsmyndigheter inom fyra beredskapssektorer. Dessa sektorer är Elektroniska kommunikationer och post, Energiförsörjning, Hälsa, vård och omsorg, samt Transporter.

Analys av insamlat material visar att de utvalda beredskapsmyndigheterna särredovisar kostnader för civilt försvar, men att redovisningarna skiljer sig åt mellan myndigheterna. Det finns därför ett behov av en mer strukturerad och enhetlig särredovisning som skulle kunna underlätta regeringens styrning och uppföljning samt framtida analyser och utvärderingar inom området. Undersökningen visar också att myndigheterna efterfrågar en större flexibilitet, exempelvis i form av utökat anslagssparande och anslagskredit på sakanslagen för civilt försvar. De efterfrågar även en ökad långsiktighet och förutsägbarhet i medelstildelningen. Flera myndigheter efterfrågar att kunna använda delar av sakanslagen för civilt försvar till myndigheternas egna förvaltningskostnader.

MTFA rekommenderar regeringen att ge beredskapsmyndigheterna i uppdrag att särredovisa all finansiering och samtliga kostnader för civilt försvar. MTFA anser att detta skulle kunna ge en förenklad åiterrapportering som är mer jämförbar mellan myndigheterna och över tid. Särredovisningen skulle med fördel kunna utformas så att myndigheterna har möjlighet att ta fram rapporter över samtliga kostnader för civilt försvar ur sina ekonomisystem. En strukturerad, enhetlig och fullständig särredovisning av kostnaderna skulle underlätta regeringens styrning och uppföljning samt

framtida analyser och utvärderingar inom området, vilket är viktigt med tanke på att medlen för civilt försvar 2026 uppgår till 12,9 miljarder och är aviserade att uppgå till 17,1 miljarder för 2027.

MTFA rekommenderar även att regeringen ger beredskapsmyndigheterna liknande planeringsförutsättningar som myndigheterna i det militära försvaret till viss del har. I regleringsbrevet för 2027 kan regeringen till exempel ge berörda myndigheter i uppdrag att, i sina budgetunderlag för 2028, lämna förslag på hur villkoren för tilldelade medel för civilt försvar kan anpassas för att ge bättre planeringsförutsättningar. Förbättrade planeringsförutsättningar kan till exempel uppnås genom möjlighet till utökat anslagssparande och anslagskredit på sakanslag för civilt försvar, eller genom att sakanslag för civilt försvar i en ökad omfattning får användas till myndigheternas förvaltningskostnader.

1. Inledning

Myndigheten för totalförvarsanalys (MTFA) ska enligt myndighetens instruktion analysera och utvärdera effektiviteten i genomförandet av den politiska inriktningen och kostnadseffektiviteten i de beslutade statliga insatserna inom totalförsvaret. MTFA fick i 2025 års regleringsbrev i uppdrag att utvärdera myndigheternas genomförande av totalförvarsbeslutet för 2025–2030. I uppdraget ingår att i ett första steg redogöra för hur relevanta myndigheter arbetar med styrning, uppföljning och återrapportering för att möjliggöra genomförande av de regeringsuppdrag som följer av totalförvarsbeslutet. Denna första del av arbetet redovisade MTFA i november 2025.¹

I ett andra steg ska MTFA analysera och bedöma genomförandet av totalförvarsbeslutet hos myndigheter samt andra aktörer som MTFA anser vara relevanta. MTFA ska sträva efter att ge en heltäckande bild av totalförvarsbeslutets genomförande samt uppmärksamma om det saknas data och återrapporteringar som innebär att det blir svårt att genomföra de uppföljningar myndigheten anser är nödvändiga. MTFA ska slutredovisa uppdraget senast den 15 juni 2031.

Inom ramen för det andra steget pågår eller planeras ett flertal arbeten som kommer att redovisas under perioden. MTFA planerar att under våren 2026 redovisa en första ansats till uppföljning av berörda myndigheters genomförande av totalförvarsbeslutet, med fokus på det som myndigheterna gjort under 2025.

Inom ramen för uppdraget att utvärdera genomförandet av totalförvarsbeslutet för 2025–2030 bedriver MTFA även ett projekt som rör finansiell uppföljning av totalförsvaret. Projektet Finansiell uppföljning av totalförsvaret utgör även ett viktigt stöd för MTFA:s övriga arbete med att utvärdera och analysera totalförsvaret. Syftet är att följa de medel som tilldelas för, och förbrukas vid, genomförandet av satsningar inom totalförsvaret, både före och efter de tilldelningar som görs kopplat till totalförvarsbeslutet 2025–2030. Denna rapport utgör den första redovisningen inom projektet Finansiell uppföljning av totalförsvaret.

¹ Myndigheten för totalförvarsanalys, *Myndigheternas processer för styrning, uppföljning och återrapportering - Delredovisning 1*, 2025.

Utöver dessa redovisningar avser MTFA även att genomföra fördjupade analyser.²

Totalförsvarsbeslutet 2025–2030 medför en ökad ambitionsnivå och betydande ekonomiska tillskott till totalförsvaret. Ökade satsningar på totalförsvaret motiverar i än högre grad uppföljning och utvärdering, där kostnadseffektivitet är centralt. För att kunna bedöma kostnadseffektiviteten inom totalförsvaret krävs att kostnader kan skiljas ut och följas, både per budgetår och över tid.

1.1 Syfte och avgränsningar

Syftet med denna analys är att undersöka förutsättningarna för finansiell uppföljning av beredskapsmyndigheters verksamhet inom totalförsvaret samt konsekvenserna av regeringens ekonomiska styrning av beredskapsmyndigheterna.

För beredskapsmyndigheterna utgör kostnaderna för civilt försvar endast en del av myndigheternas totala kostnader. Första steget i en finansiell uppföljning av totalförsvaret blir därför att undersöka förutsättningarna för att kunna särskilja kostnader för civilt försvar från myndigheternas övriga kostnader. I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 skriver regeringen att en bristfällig uppföljning innebär begränsningar i att ändamålsenligt och effektivt kunna prioritera insatser och styra mot resultat inom det civila försvaret. En konsekvens av detta är försämrade möjligheter att möta de ökade ambitionerna på området.³

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 skriver regeringen också att när det sker betydande ekonomiska tillskott i samband med ökade ambitioner behöver det säkerställas att offentliga medel används effektivt och att avsedd effekt uppnås. Regeringen skriver vidare att den arbetar med att utveckla styrningen av samtliga myndigheter som är viktiga för totalförsvaret.⁴

1.2 Urval

Undersökningen har genomförts som en dokument- och intervjustudie av ett urval beredskapsmyndigheter. Det finns 67 beredskapsmyndigheter, och de flesta ingår i någon av de 12 beredskapssektorerna. Försvarmakten har lyft fram beredskapssektorerna Elektroniska kommunikationer och post, Energiförsörjning, Hälsa, vård och omsorg samt Transporter som särskilt

² Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Analys- och utvärderingsplan 2026–2029*, 2026, sid 11–12.

³ Proposition 2024/25:34, *Totalförsvaret 2025–2030*, sid 169.

⁴ Proposition 2024/25:34, *Totalförsvaret 2025–2030*, sid 163–164.

viktiga för det civila försvarets förmåga att bidra till det militära försvaret vid höjd beredskap.^{5,6} I denna rapport har vi valt att analysera de 14 myndigheter som ingår i någon av dessa fyra beredskapssektorer, vilka presenteras i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Beredskapssektorer och beredskapsmyndigheter som ingår i urvalet

Beredskapssektor	Beredskapsmyndighet
Elektroniska kommunikationer och post	Post- och telestyrelsen*
	Affärsverket svenska kraftnät
	Myndigheten för civilt försvar
	Trafikverket
Energiförsörjning	Statens energimyndighet*
	Affärsverket svenska kraftnät
	Energimarknadsinspektionen
	Strålsäkerhetsmyndigheten
Hälsa, vård och omsorg	Socialstyrelsen*
	E-hälsomyndigheten
	Folkhälsomyndigheten
	Läkemedelsverket
Transporter	Trafikverket*
	Luftfartsverket
	Sjöfartsverket
	Transportstyrelsen

Källa: Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

* Sektorsansvarig myndighet inom beredskapssektorn.

1.3 Datainsamling

Totalt 14 semistrukturerade intervjuer har genomförts med representanter för respektive beredskapsmyndighet. Semistrukturerade intervjuer innebär att diskussioner och följdfrågor tillåts, samtidigt som det finns en viss struktur i frågorna som ställs under intervjuerna.⁷ Både Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät ingår i två av beredskapssektorerna, men har intervjuats vid ett tillfälle vardera. Intervjuerna genomfördes mellan slutet av november 2025 och början av februari 2026. De som har intervjuats är i första hand redovisningsekonomer och controllers på myndigheterna. I vissa intervjuer har även chefer med ansvar för civilt försvar och krisberedskap deltagit.

⁵ Försvarsmakten, *Överväganden om det militära försvarets utformning*, 2025, sid 11.

⁶ Försvarsmakten, *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030*, 2023, sid 4–14.

⁷ Bryman, A. *Social Research Methods*. 4 uppl. (Oxford University Press, 2012).

Inledningsvis genomfördes en intervju med analytiker på Myndigheten för civilt försvar (MCF, tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) från avdelningen för krisberedskap och civilt försvar, som håller samman arbetet mellan olika beredskapssektorer. Denna intervju syftade till att få MCF:s övergripande bild av beredskapsmyndigheternas medelstildelning och hur de tilldelade medlen har använts.

Iakttagelserna från intervjuerna har kompletterats med information från de utvalda beredskapsmyndigheternas budgetunderlag för 2026–2028, samt deras regleringsbrev för 2026, årsredovisningar för 2025 och särskilda redovisningar för civilt försvar för 2025.⁸ Även rapporter från MTFA och andra myndigheter ingår i dokumentstudien. Materialet från intervjuerna och dokumentstudierna har sedan sammanställts och presenteras utifrån olika teman i avsnitt 3.

⁸ Särskilda redovisningar för civilt försvar enligt inriktningsbeslut för civilt försvar 2025–2030.

2. Totalförsvaret i tillväxt

I detta kapitel presenteras bakgrunden och de begrepp som tas upp i rapporten. I kapitlet behandlas anpassad styrning för militärt försvar i tillväxt (avsnitt 2.1), ekonomisk planeringsram för civilt försvar (avsnitt 2.2), myndigheters finansiering (avsnitt 2.3), samt anslagssparande och anslagskredit (avsnitt 2.4).

2.1 Anpassad styrning för militärt försvar i tillväxt

Regeringen har uttryckt att det finns skäl att ge myndigheter inom det militära försvaret ökat handlingsutrymme och ökad flexibilitet, för att förbättra myndigheternas förutsättningar att genomföra den omfattande tillväxt av förmåga som följer av totalförsvarspropositionen 2025–2030. Vidare har regeringen en uttalad avsikt att förbättra förutsättningarna för långsiktig planering och att samtidigt effektivisera regelverk och administrativa processer för dessa myndigheter. Regeringen skriver att den vill uppnå en styrning och uppföljning som stödjer tillväxten av förmåga inom det militära försvaret, genom att i högre grad delegera beslutsfattande till myndigheterna och utveckla uppföljning, regelstyrning, finansiell styrning och verksamhetsstyrning. En del av den finansiella styrningen är att se över anslagskredit och anslagssparande för myndigheterna, för att förbättra deras planeringsförutsättningar.⁹

Av regeringens inriktning för militärt försvar 2025–2030 framgår det att behovet av att hålla ett högt tempo i tillväxten av det militära försvaret kommer att beaktas vid den årliga prövningen av anslagssparande och anslagskredit. Vidare anges i inriktningsbeslutet att regeringen kommer att tillämpa högre anslagssparande och anslagskredit under försvarsbeslutsperioden där regeringen bedömer det som nödvändigt för att nå riksdagens och regeringens mål för verksamheten.¹⁰ MTFFA noterar att anslagssparandet ökat från 3 procent till cirka 7 procent från 2023 till 2026 för till exempel försvarsmaterielanslaget (1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, anslagspost 2) och förbandsanslaget (1:1 Förbandsverksamhet och beredskap, anslagspost 3).¹¹ MTFFA noterar även att Försvarsmakten i sitt budgetunderlag för 2027 har föreslagit att regeringen, i likhet med vad

⁹ Proposition 2024/25:34, *Totalförsvaret 2025–2030*, sid 165–167.

¹⁰ Inriktning för militärt försvar 2025–2030, sid 2.

¹¹ Regleringsbrev för 2023–2026 avseende Försvarsmakten.

som gäller för transportinfrastruktur, medger fullt anslagssparande för investeringar i försvarsmateriel för att öka effektiviteten i tillväxten.¹²

2.2 Ekonomisk planeringsram för civilt försvar

I budgetpropositioner föreslås medel för nästkommande budgetår och medel för de två efterkommande åren aviseras. I budgetpropositionen för 2025 infördes en ekonomisk planeringsram för det civila försvaret (den så kallade civila ramen) som avser försvarsbeslutsperioden 2025–2030. De föreslagna satsningarna inom civilt försvar 2025–2030 som presenteras i budgetpropositionen för 2025 är fördelade på sektorer och områden.¹³ Syftet med planeringsramen är att skapa förutsägbarhet, långsiktighet och transparens i inriktningen av det civila försvaret. Den syftar också till att öka möjligheterna att prioritera och att följa upp resultaten av de åtgärder som genomförts.

I totalförsvarspropositionen 2025–2030 anger regeringen att styrningen och uppföljningen av hur medel inom civilt försvar används, och vilka resultat som uppnås, ska ses över och stärkas. Styrning och uppföljning ska ske utifrån angivna mål och utifrån ett helhetsperspektiv. En viktig förutsättning för att åstadkomma detta är att de myndigheter som tar del av medel från den ekonomiska planeringsramen för civilt försvar är tydliga i sin redogörelse för hur medlen har använts och vilka resultat som uppnåtts.¹⁴

I totalförsvarspropositionen 2025–2030 föreslog regeringen att tillskotten till det civila försvaret successivt ska öka under perioden, vilket riksdagen sedan beslutade om efter förslag i budgetpropositionen 2025. Efter förslag i budgetpropositionen 2026 förstärktes tillskotten för civilt försvar med ytterligare 12 miljarder kronor mellan 2026 och 2028.^{15, 16} I tabell 2 nedan illustreras de totala medlen (beslutade, föreslagna och aviserade) för civilt försvar för perioden 2018–2028.

¹² Budgetunderlag för 2027–2029 för Försvarsmakten, sid 51.

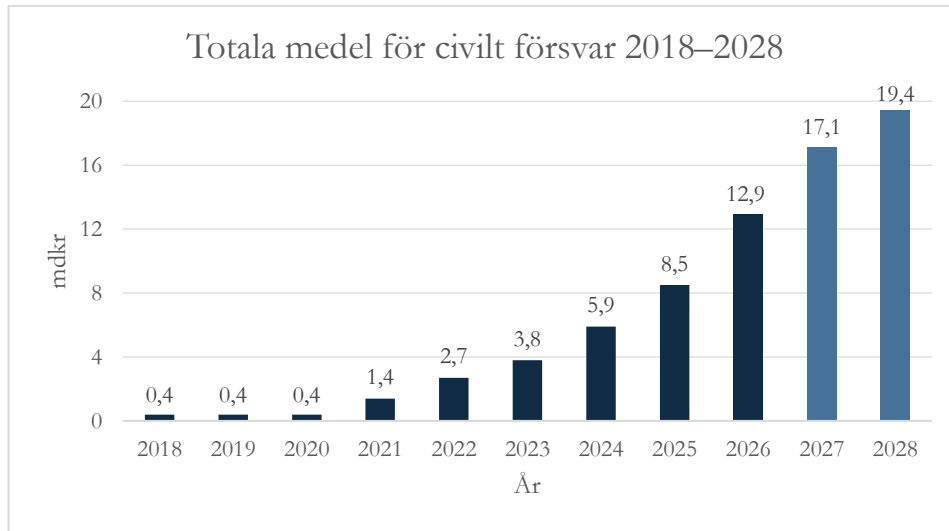
¹³ Proposition 2024/25:1, *Budgetpropositionen för 2025, Utgiftsområde 6*, sid 87–88.

¹⁴ Proposition 2024/25:34, *Totalförsvaret 2025–2030*, sid 170.

¹⁵ Proposition 2025/26:1, *Budgetpropositionen för 2026, Utgiftsområde 6*, sid 94–95.

¹⁶ Regeringskansliet, presentationsbilder från pressträff 16 september om budgetpropositionen för 2026 (<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/09/presstraff-om-satsningar-pa-civilt-forsvar/>) hämtad 2026-04-13.

Tabell 2. Totala medel för civilt försvar 2018–2028

Källa: Presentationsbilder från pressträff 16 september 2025 om budgetpropositionen för 2026.

I juni 2025 kom alla riksdagens partier överens om en utbyggnad av försvaret för att nå Natos nya mål. Denna överenskommelse innebär att 3,5 procent av BNP ska läggas på militärt försvar och 1,5 procent av BNP ska läggas på bredare försvars- och säkerhetsrelaterade investeringar. Målet för det militära försvaret ska uppnås senast 2030 enligt regeringen.¹⁷ De beredskapssektorer som ingår i denna studie har pekats ut av Försvarsmakten som prioriterade inom de 1,5 procent av BNP som ska riktas mot bredare försvarsrelaterade investeringar.¹⁸

Försvarsmakten fick den 25 september 2025 i uppdrag av regeringen att, utifrån beräknade anslagsnivåer för anslagen 1:1 – 1:13, redovisa samlade överväganden och förslag om det militära försvarets fortsatta utformning. Redovisningen lämnades in den 24 november 2025 och utgick från att försvarsutgifterna, enligt Natos sätt att räkna, ska uppgå till 3,1 procent av BNP till 2030. Försvarsmaktens redovisning innehöll, i enlighet med uppdraget från regeringen, även kompletterande åtgärder som skulle kunna möjliggöras vid en högre anslagsutveckling där försvarsutgifterna når 3,5 procent av BNP senast 2030.¹⁹

¹⁷ Proposition 2025/26:1, *Budgetpropositionen för 2026*, Utgiftsområde 6, sid 14.

¹⁸ Försvarsmakten, *Överväganden om det militära försvarets utformning*, 2025, sid 11.

¹⁹ Försvarsmakten, *Överväganden om det militära försvarets utformning*, 2025, sid 4.

2.2.1 Särskild redovisning för civilt försvar

Regeringen har i *Inriktning för civilt försvar 2025–2030* tydliggjort vilka uppgifter som beredskapsmyndigheterna ska prioritera. I inriktningsbeslutet finns också ett återrapporteringskrav om att myndigheterna årligen, i samband med årsredovisningen, ska lämna en särskild redovisning för arbetet med civilt försvar.²⁰ Varje beredskapsmyndighet ska redovisa:

1. vilka huvudsakliga åtgärder som myndigheten har genomfört inom sitt ansvarsområde för att höja det civila försvarets förmåga inför höjd beredskap,
2. hur de medel som disponerats av myndigheten för att stärka arbetet med civilt försvar fördelar sig på redovisad verksamhet,
3. hur vidtagna åtgärder inom myndighetens ansvarsområde har bidragit till att nå målet för det civila försvaret.

I beslutet framgår också att styrningen och uppföljningen av det civila försvaret bör stärkas, i syfte att främja transparens och ändamålsenlighet samt skapa förutsättningar att stärka förmågan inom det civila försvaret och öka takten i utvecklingen. Det civila försvaret bör styras utifrån ett helhetsperspektiv med tydliga strukturer och processer för uppföljning av medel och resultat.²¹

MTFA noterar att det är första gången som inriktningsbeslutet innehåller ett återrapporteringskrav om hur de medel som disponerats av respektive myndighet för att stärka arbetet med civilt försvar fördelar sig på redovisad verksamhet. Tidigare inriktningsbeslut har huvudsakligen omfattat punkterna 1 och 3 ovan.

2.2.2 Myndigheten för civilt försvar har tagit fram ett systemunderlag

Myndigheten för civilt försvar har i sin instruktion i uppdrag att utveckla, stödja och vara pådrivande i arbetet med civilt försvar, samt att inrikta och samordna det civila försvaret nationellt för att förebygga och hantera konsekvenser av krig och krigsfara. Myndigheten har utarbetat en process för att ta fram ett så kallat systemunderlag. Systemunderlaget är en nationell sammanställning, aggregering och samlad bedömning av planerade åtgärder samt eventuella behov av ytterligare åtgärder inom civilt försvar.²² Syftet med

²⁰ Inriktning för civilt försvar 2025–2030.

²¹ Inriktning för civilt försvar 2025–2030.

²² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Vägledning - planering för civil beredskap: process och metod (version 2023)*, 2023, sid 13.

systemunderlaget är att ge regeringen underlag för beslut om prioriteringar av medel inom och mellan sektorer och civilområden samt att åstadkomma samordning för ökad effektivitet.²³

2.3 Myndigheters finansiering

Det vanligaste sättet att finansiera statlig verksamhet är via anslag på statens budget, men vissa myndigheter, exempelvis affärsverk, tar ut avgifter för att finansiera delar av eller hela sin verksamhet. Anslag kan delas upp i två kategorier baserat på vad de används till. Informellt är det vanligt att använda begreppen *förvaltningsanslag* och *sakanslag*, men dessa begrepp har inte någon enhetlig definition.²⁴

Myndigheter har vanligtvis ett förvaltningsanslag för finansiering av sin förvaltning, såsom löner, lokaler och övriga driftskostnader. För direkta utgifter, exempelvis transfereringar och anslagsfinansierade investeringar, används framför allt sakanslag. Det kan tillkomma kostnader för exempelvis administration av transfereringar som däremot ska täckas av förvaltningsanslaget. Regeringen kan dock tillåta att utgifter för myndighetens förvaltning redovisas mot sakanslag, vilket i så fall anges i myndigheternas regleringsbrev. Ibland anges begränsningar för hur stora förvaltningsutgifter som får belasta sakanslaget och vad dessa förvaltningsutgifter får användas till. Vilka typer av utgifter som ska ingå i ett förvaltningsanslag eller i ett sakanslag framgår i myndigheternas regleringsbrev och varierar mellan olika myndigheter.²⁵

2.4 Anslagssparande och anslagskredit

I anslagsförordningen (2011:223) finns bestämmelser för hur myndigheternas anslag får disponeras. Ett anslag får disponeras med tilldelat belopp samt med tillägg för eventuellt anslagssparande och anslagskredit

²³ Myndigheten för totalförsvarsanalys, *MSB:s systemstödande roll i strukturen*, 2025, sid 38.

²⁴ *Anslag på statens budget styr myndigheternas verksamhet*
<https://forum.statskontoret.se/redovisning-och-finansiering/anslag-och-inkomsttitlar/redovisning-av-anslag/>, hämtad 2026-03-19

²⁵ *Anslag på statens budget styr myndigheternas verksamhet*
<https://forum.statskontoret.se/redovisning-och-finansiering/anslag-och-inkomsttitlar/redovisning-av-anslag/>, hämtad 2026-03-19

men med avdrag för indragningar²⁶ och utnyttjad anslagskredit från föregående år.²⁷

Med anslagskredit avses en rätt för en myndighet att överskrida ett anslag. Myndigheter får till exempel överskrida ett anslag som avser förvaltningsutgifter med tre procent av det tilldelade beloppet. För övriga anslag beslutar regeringen särskilt om anslagskreditens storlek.²⁸

Med ett anslagssparande avses vad en myndighet vid budgetårets slut inte utnyttjat av ett anslag efter att indragningar räknats bort. Ett anslagssparande på ett anslag som avser förvaltningsutgifter får disponeras med tre procent av det tilldelade beloppet. Sparande på övriga anslag får endast disponeras efter särskilt beslut av regeringen. Ett anslagssparande får disponeras under två budgetår efter uppkomst.²⁹

²⁶ En indragning av ett anslagsbelopp innebär att beloppet förs bort och inte längre får användas.

²⁷ Anslagsförordningen (2011:223) §§ 7 och 8.

²⁸ Anslagsförordningen (2011:223) §§ 7 och 8.

²⁹ Anslagsförordningen (2011:223) §§ 7 och 8.

3. Iakttagelser från intervjuer och dokumentstudier

I detta kapitel presenteras iakttagelser från intervjuer och dokumentstudier. Kapitlet inleds med iakttagelser från intervjun med MCF (avsnitt 3.1), följt av iakttagelser från de utvalda beredskapsmyndigheterna uppdelade i olika teman (avsnitt 3.2 – 3.6).

3.1 Medelstildelning via sakanslag medför ofta tydligare krav

Vid den inledande intervjun med MCF framkommer det att MCF uppfattar att det generellt finns en tydligare koppling mellan tilldelade medel och de åtgärder som ska genomföras när medel tilldelas via sakanslag, jämfört med när medel tilldelas på förvaltningsanslag. Tydligheten i kopplingen mellan tilldelade medel och den verksamhet som ska utföras inom civilt försvar har överlag blivit bättre över tid. MCF uppger även att myndigheter anser att de behöver vidta fler åtgärder inom civilt försvar än vad de tilldelas medel för. Om tilldelade medel inte är tillräckliga är det inte ovanligt att myndigheter omprioriterar medel från annan verksamhet för att finansiera åtgärder inom civilt försvar. Myndigheterna skulle enligt MCF vara behjälpta av tydligare krav kring vad som ska kunna följas upp.

3.2 Myndigheterna anser generellt att det är tydligt vad tilldelade medel avser

Beredskapsmyndigheterna uppger att det vanligtvis är tydligt vad tilldelade medel ska finansiera. De menar att det framgår av regleringsbrev, budgetproposition, totalförsvarsproposition och i regeringsuppdrag, vilka medel som ska användas till civilt försvar. Generellt anser myndigheterna att det är tillräckligt tydligt vad regeringen vill att myndigheterna ska åstadkomma med tilldelade medel och när i tiden det ska ske. En myndighet poängterar att det är villkoren i regleringsbreven för respektive anslagspost som styr hur medel får disponeras. Flera av myndigheterna har vid osäkerhet kring medelstildelningen fört dialog med ansvarigt departement på Regeringskansliet, vilket de upplever har fungerat bra.

En myndighet lyfter att det är svårt att bedöma ambitionsnivån för uppdrag som inte finansieras med specifika medel då det finns en osäkerhet i hur mycket resurser som bör läggas på uppdragen. Myndigheterna får ofta

indikationer kring medelstildelning under hösten, men det är först i december, när regleringsbrevet beslutas, som myndigheten får beslut om medelstildelningen för nästa år. Om tilldelningen då inte blir som aviserat behöver myndigheterna hantera det på bästa möjliga sätt i sitt interna budgetarbete.

Fem av de intervjuade myndigheterna uppger att delar av arbetet med civilt försvar finansieras med medel som har omprioriterats från annan verksamhet. En liknande bild ges även i vissa myndigheters särskilda redovisningar för civilt försvar för 2025. Två myndigheter uppger där att de medel som tilldelats för 2025 inte räcker till för att myndigheten ska kunna uppfylla kraven som ställs på en beredskapsmyndighet.³⁰ ³¹ Riksrevisionen har i sin granskning som avser åren 2018–2023 funnit liknande resultat som visar på att myndigheter tvingas göra prioriteringar, vilket medför en risk att totalförsvarets krav inte beaktas i verksamheten.³² En myndighet uppger att om medel som tilldelats för civilt försvar tar slut, så bokförs resterande kostnader helt enkelt inom ett annat område.

3.3 Myndigheter särredovisar kostnader för civilt försvar på olika sätt

Samtliga tillfrågade myndigheter särredovisar helt eller delvis kostnader för arbetet med civilt försvar. Myndigheterna använder olika klassificeringar för att hålla isär olika områden i den interna redovisningen. Det innebär att det sannolikt går att ta ut rapporter från myndigheternas ekonomisystem som visar en särredovisning av kostnader för civilt försvar. Myndigheternas redovisningar skiljer sig dock åt, både vad gäller detaljnivån i det som särredovisas och vad som ingår i särredovisningen.

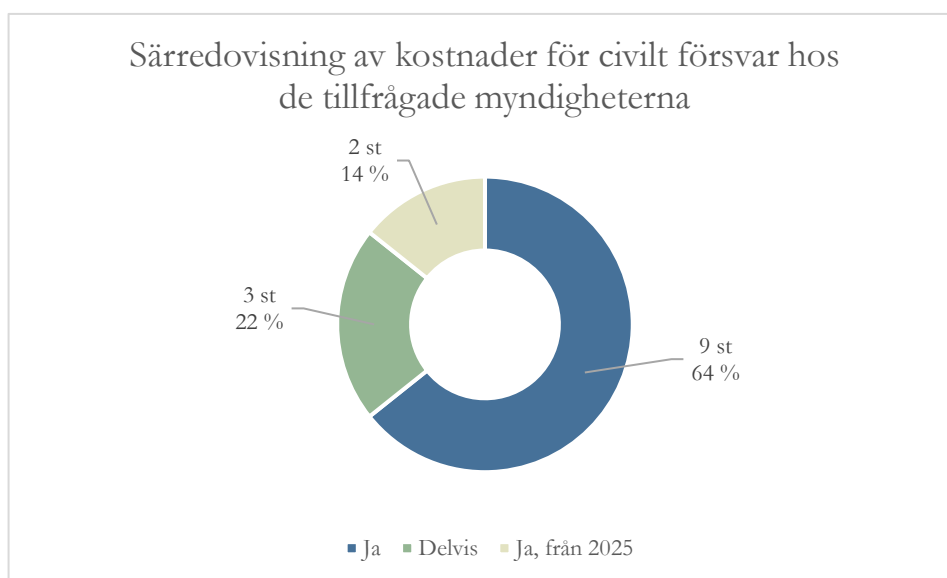
Vissa myndigheter särredovisar exempelvis enbart de medel för civilt försvar som kommer på separata anslagsposter, och inkluderar därmed inte de medel som exempelvis ingår i förvaltningsanslaget. I figur 1 nedan anges dessa myndigheter ”delvis” särredovisa kostnader för civilt försvar.

³⁰ Affärsverket svenska kraftnäts särskilda redovisning för civilt försvar 2025.

³¹ Energimarknadsinspektionens särskilda redovisning för civilt försvar 2025.

³² Riksrevisionen, *Den statliga styrningen av det civila försvarets uppbyggnad*, 2025, sid 43.

Figur 1. Andel och antal tillfrågade myndigheter som särredovisar kostnader för civilt försvar

Källa: MTFA:s sammanställning från genomförda intervjuer.

I inriktningsbeslutet för civilt försvar framgår det att beredskapsmyndigheterna, från verksamhetsår 2025, ska lämna en särskild redovisning av sina huvudsakliga åtgärder för civilt försvar, inklusive kostnaderna för åtgärderna (se avsnitt 2.2.1).³³ En myndighet framhåller under intervjun att den särskilda redovisningen inte ger en komplett bild av myndighetens verksamhet inom civilt försvar. Myndigheten anger att den kommer att redovisa det som MCF efterfrågar i sitt redovisningsstöd till myndigheterna, men att det inte blir en fullständig redovisning över kostnaderna för området civilt försvar.

I den särskilda redovisningen för civilt försvar förtydligar en myndighet att det redovisade ekonomiska utfallet inte fullt ut återspeglar de faktiska kostnaderna som åtgärderna har medfört, utan enbart visar en fördelning av tilldelade medel. De faktiska kostnaderna för myndighetens arbete inom området är därmed högre.³⁴

En myndighet förklarar att det är möjligt att ta fram en särredovisning av kostnader för civilt försvar för tidigare år, men att det i så fall skulle göras med manuell hantering genom att välja att inkludera olika redovisningskoder. Rapporterna som tas fram skulle därför variera beroende på hur civilt försvar definieras och vilka redovisningskoder som väljs i

³³ Inriktning för civilt försvar 2025–2030.

³⁴ Folkhälsomyndighetens särskilda redovisning för civilt försvar 2025.

rapportuttaget. MTFAs har tidigare konstaterat att flera myndigheter har svårt att presentera jämförbara uppgifter om sina kostnader för sektorsansvaret, då de i regel inte särredovisar dessa kostnader i sina ekonomisystem.³⁵ En myndighet uttrycker under intervjun att de inte vill lägga resurser på särredovisning som inte efterfrågas. Tre myndigheter uppger att om en särredovisning av samtliga kostnader för civilt försvar skulle efterfrågas, så skulle det underlätta om den interna redovisningen i förhand vore utformad för det.

3.4 Andra finansieringsformer för myndigheternas arbete med civilt försvar

I propositionen som ligger till grund för totalförsvarsbeslutet 2025–2030 framför regeringen att tillskott vid olika tidpunkter och med olika syften har försvårat uppföljningen av hur mycket medel som har fördelats till respektive område inom civilt försvar. Vidare menar regeringen att en bristfällig uppföljning begränsar ändamålsenlig och effektiv prioritering av insatser inom det civila försvaret.³⁶

Av de myndigheter som intervjuats har vissa möjlighet att söka medel för exempelvis projekt eller övningar från anslag 2:4 Krisberedskap, anslagspost 5, som disponeras av MCF. Flera myndigheter rekviderar även medel från Kammarkollegiet för verksamhet inom civilt försvar, och det förekommer även att myndigheter söker EU-medel för arbete med civilt försvar. En myndighet uttrycker under intervjun att ”plottrigheten” i finansieringen till myndigheten behöver minskas, då det är besvärligt med olika finansieringskällor inom civilt försvar.

3.5 Möjlighet till anslagskredit och anslagssparande ger förbättrade planeringsförutsättningar

Flera myndigheter lyfter att det ger en större flexibilitet i verksamheten när det finns möjlighet till sparande och kredit på sakanslag för civilt försvar. Med dessa möjligheter blir det lättare att upparbeta hela anslagen, och myndigheterna får bättre förutsättningar att hantera oförutsägbara händelser. Myndigheterna har dock inte alltid den flexibilitet de efterfrågar, vilket framgår av exemplen nedan.

³⁵ Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Beredskapssektorernas utveckling (Bilaga)*, 2025, sid 34.

³⁶ Proposition 2024/25:34. *Totalförsvaret 2025–2030*, sid 169.

3.5.1 Anslagssparande på sakanslag förbättrar flexibiliteten

Myndigheterna är ofta beroende av externa aktörer i arbetet med civilt försvar. Ett anslagssparande på sakanslag gör att planeringsförutsättningarna förbättras och att effekterna av försenade projekt mildras. Av de fjorton myndigheter som har intervjuats har nio myndigheter särskilda sakanslag för civilt försvar och beredskap. Två av dessa myndigheter hade anslagssparande³⁷ på sina sakanslag för civilt försvar för 2025, som får disponeras 2026.³⁸ En myndighet framför i sin särskilda redovisning för civilt försvar att försenade projekt har lett till att 30 miljoner kronor inte förbrukades under 2025³⁹, något som får konsekvenser för både 2025 och 2026.

En myndighet inom beredskapssektorn Transporter framför att det händer att projekt blir försenade, och då kan myndigheten bli tvungen att lämna tillbaka medel som var avsedda för projektet innevarande år, trots att den fulla kostnaden kommer att komma följande år. Myndigheten upplever att det är svårt att ha ett ”årsfönster” där man får förbruka sina medel. En myndighet i beredskapssektorn Energiförsörjning uttrycker motsvarande problem och anger att myndigheten beslutar om åtgärder som privata bolag ska utföra och ersätter bolagens kostnader i efterhand när åtgärderna är slutförda. Om verksamhet inte hinner slutföras inom innevarande år betalas kostnadsersättningen ut ett år senare, vilket medför att den belastar kommande års budget. Myndigheten lyfter även att det är svårt rent tidsmässigt att hinna påbörja nya projekt i slutet av året. En myndighet inom beredskapssektorn Elektroniska kommunikationer och post lyfter att man behöver göra läglighetsköp och tidsmässigt korta projekt som ett sätt att hantera konsekvenserna av förseningar i andra projekt.

Vid genomgång av de 14 beredskapsmyndigheternas anslagsredovisningar för 2025 (i årsredovisningarna) noterades att tilldelade medel på sakanslag inom civilt försvar, för dessa myndigheter, uppgår till 5 508 miljoner kronor, och att cirka 236 miljoner kronor, motsvarande cirka 4 procent, inte förbrukades (utgående överföringsbelopp). På förvaltningsanslag medges i anslagsförordningen möjlighet till anslagssparande och anslagskredit på 3 procent. För sakanslag behöver regeringen däremot besluta om möjlighet för anslagssparande, annars måste myndigheterna lämna tillbaka oförbrukade medel till staten. Av de undersökta myndigheternas oförbrukade medel på

³⁷ Outnyttjade medel som inom vissa gränser får överföras till kommande budgetår

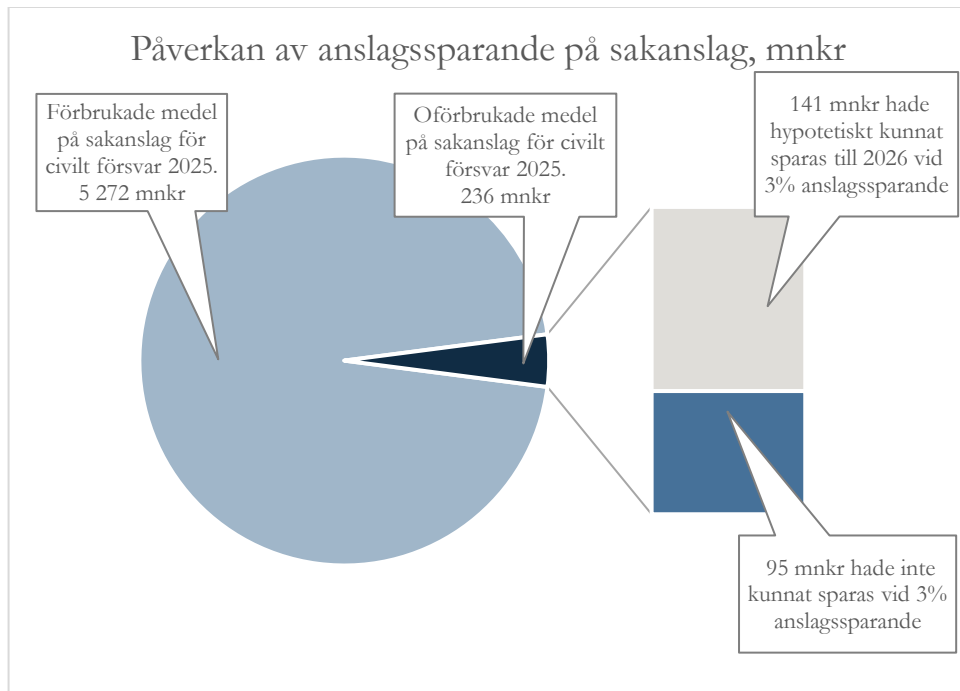
³⁸ Regleringsbrev för 2026.

³⁹ Affärsverket svenska kraftnäts särskilda redovisning för civilt försvar 2025.

sakanslag för civilt försvar 2025 hade hypotetiskt cirka 141 miljoner kronor, motsvarande cirka 60 procent, kunnat nyttjas under 2026 om ett anslagssparande om 3 procent hade tillåtits. Resterande 95 miljoner kronor är den del som inte hade kunnat sparas vid 3 procent anslagssparande. Figur 2 nedan illustrerar hur oförbrukade medel på sakanslag inom civilt försvar hos dessa utvalda myndigheter skulle kunna påverkas av ett anslagssparande på 3 procent.

I relation till aktuella satsningar på totalförsvaret skulle 141 miljoner kronor kunna ses som ett oansenligt belopp. Hänsyn måste dock tas till att detta exempel enbart omfattar sakanslag för civilt försvar från utvalda beredskapsmyndigheter under ett enda år. Över tid riskerar outnyttjade anslagsmedel inom hela totalförsvaret summera till betydande belopp.

Figur 2. Påverkan av anslagssparande på sakanslag för civilt försvar för de utvalda myndigheterna, mnkr

Källa: MTFA:s sammanställning av årsredovisningar för 2025 för de 14 beredskapsmyndigheterna.

I totalförsvarspropositionen lyfter regeringen att större flexibilitet för det militära försvaret, exempelvis genom konsekvent tillämpning av högre anslagssparande, kan underlätta hanteringen vid förseningar i leveranser från industrin.⁴⁰ Förseningar i leveranser från externa

⁴⁰ Proposition 2024/25:34, Totalförsvaret 2025–2030, sid 167.

parter förekommer även inom det civila försvaret. En myndighet inom beredskapssektorn Transporter lyfter att det är långa leveranstider på vissa saker som myndigheten upphandlar, vilket ibland innebär att det kan ta uppemot 16 månader innan myndigheten får leveransen av det som beställts. Myndigheten uttrycker att det kan vara svårt att nyttja medel effektivt under ett budgetår. Dels kan arbetet bli forcerat, dels måste det finnas rätt åtgärder att finansiera.

3.5.2 Längre planeringshorisonter skulle underlätta arbetet med civilt försvar

I totalförsvarspropositionen betonar regeringen betydelsen av att riksdagens och regeringens beslut och ambitioner förverkligas inom utsatt tid och tilldelad ekonomi.⁴¹ En myndighet inom beredskapssektorn Hälsa, vård och omsorg uttrycker att det är svårt att ta hänsyn till årsskiftet eftersom projekt ofta rullar över flera år. Myndigheten uttrycker en önskan att få uppdragen tidigare på året. Vissa regeringsuppdrag har tillkommit sent på året vilket lett till att man inte kunnat slutföra allt inom avsatt tid. En annan myndighet lyfter att det vore önskvärt att få uppdrag ett år och medel ett år senare. Detta eftersom det är svårt att omsätta stora belopp på kort tid, då man som myndighet är utlämnad till upphandlingsprocesser som kan ta lång tid att genomföra. En myndighet i beredskapssektorn Energiförsörjning uttrycker att det är problematiskt att hemställa om medel för kommande år utan att veta om hemställan om medlen kommer att beviljas eller avslås. Åtgärderna som de tilldelade medlen ska bekosta måste startas upp omgående, då det annars är svårt att hinna genomföra åtgärderna innan årets slut. Det skulle underlätta med längre ekonomiska planeringshorisonter.

En myndighet i beredskapssektorn Energiförsörjning framför att om regeringen vill satsa på civilt försvar är det bra att göra det stegvis, så att myndigheterna kan växa i takt med ambitionsnivån. Myndigheterna är tacksamma för långsiktiga planeringsförutsättningar och tycker att det är bra med MCF:s systemunderlag (se avsnitt 2.2.2).

3.5.3 Svårt med flexibilitet när det handlar om investeringar och personalkostnader

En myndighet inom beredskapssektorn Transporter lyfter att arbetet med säkerhetsskydd och beredskapsplanering innebär anpassningar av myndighetens lokaler. Dessa finansieras genom att myndigheten tar upp lån i Riksgäldskontoret, som sedan betalas av via myndighetens anslag eller

⁴¹ Proposition 2024/25:34, *Totalförsvaret 2025–2030*, sid 164.

avgifter. När det blir förseningar i investeringar så blir aktiveringar⁴² och avskrivningar också försenade. Det går inte heller att använda anslaget till någon annan verksamhet, för det skulle kräva personal som myndigheten inte har. Det upplevs även svårt att vara flexibel med personalkostnader, och det är svårt att anlita konsulter med kort varsel under den begränsade tid det ofta gäller. Som ett exempel lyfter en myndighet i sin särskilda redovisning för civilt försvar att myndigheten återbetalade cirka en tredjedel av de anslagna medlen för ett uppdrag inom civilt försvar, då det inte var möjligt att upphandla konsultstöd enligt plan.⁴³

3.6 Konsekvenser av den ekonomiska styrningen

Vid intervjuerna beskrev myndigheterna konsekvenserna som de ser att den ekonomiska styrningen har på deras arbete med civilt försvar. Nedan beskrivs dessa konsekvenser med hjälp av olika exempel.

3.6.1 Olika villkor för användning av sakanslag

Av de fjorton myndigheter som har intervjuats har nio myndigheter särskilda sakanslag för civilt försvar och beredskap (se tabell 3).⁴⁴ Det förekommer att sakanslag för civilt försvar enbart innehåller medel för specifika ändamål, men det förekommer också att sakanslag får användas för myndighetens förvaltningskostnader inom relevanta områden. Fem av dessa nio sakanslag får användas till förvaltningskostnader utan beloppsmässiga begränsningar.⁴⁵ MTFFA har tidigare konstaterat att flera av de sektorsansvariga myndigheterna ser sakanslag för civilt försvar som en framgångsfaktor för att kunna utöva sitt sektorsansvar.⁴⁶ Några myndigheter skulle dock helst se att de fick medel för personal på förvaltningsanslaget för att få en mer långsiktig planering, då det finns en större osäkerhet i hur mycket medel myndigheten tilldelas kommande år när medel tilldelas på sakanslag.

⁴² Aktivering innebär att en utgift inte kostnadsförs direkt i resultaträkningen, utan istället tas upp som en tillgång i balansräkningen.

⁴³ Läkemedelsverkets särskilda redovisning för civilt försvar 2025.

⁴⁴ Årsredovisningar för 2025.

⁴⁵ Regleringsbrev för 2026.

⁴⁶ Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Beredskapssektorernas utveckling (Bilaga)*, 2025, sid 30.

Tabell 3. Anslagssparande och anslagskredit på sakanslag för civilt försvar 2026

Beredskapsmyndighet	Sakanslag för civilt försvar	Anslags-behållning* som disponeras 2026	Anslags-kredit (tkr)
Post- och telestyrelsen	2:5 ap.6 Civilt försvar	Inget	0
Affärsverket svenska kraftnät	1:11 ap.1 Elberedskap	Inget	21 150
Myndigheten för civilt försvar	2:4 ap.5 Krisberedskap och totalförsvar	Inget	85 699
Trafikverket	1:1 ap.9 Civilt försvar	Inget	17 574
Statens energimyndighet	1:10 ap.1 Energiberedskap	Inget	3 000
Energimarknadsinspektionen	Inget		
Strålsäkerhetsmyndigheten	Inget		
Socialstyrelsen	1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård (ap. 3, 5, 6, 7, 8, 9)	Inget	0
E-hälsomyndigheten	Inget		
Folkhälsomyndigheten	Inget		
Läkemedelsverket	Inget		
Luftfartsverket	1:1 ap.2 Civilt försvar - till luftfartsverket	3 %	0
Sjöfartsverket	1:1 ap.3 Utveckling av statens transportinfrastruktur Civilt försvar	3 %	11 786
Transportstyrelsen	1:1 ap.4 Utveckling av statens transportinfrastruktur Civilt försvar	Inget	0

Källa: MTFAs sammanställning av myndigheternas anslagssparande och anslagskredit på sakanslag för civilt försvar enligt regleringsbrev för 2026.

* Anslagsbehållning är kvarstående anslagsmedel vid budgetårets slut (Skr. 2025/26:101, Årsredovisning för staten 2025).

3.6.2 Myndighetens interna resurser blir begränsande

Flera myndigheter framför att ambitionshöjningen inom det civila försvaret behöver mötas av en motsvarande förstärkning av myndigheternas organisation.

En myndighet inom beredskapssektorn Elektroniska kommunikationer och post menar att villkoren för sakanslag inte är utformade så att medel kan användas på ett optimalt sätt. Den stora anslagsposten som myndigheten

tilldelats för civilt försvar kan inte användas till myndighetens egen administration. Myndigheten lyfter att ökade sakanslag för civilt försvar innebär större och fler projekt, men att myndighetens interna resurser begränsar hanteringen av dessa. Om det fanns undantag i villkoren för sakanslag, exempelvis att en större del av anslaget fick användas för internt bruk, skulle myndigheten kunna få större effekt av tilldelade medel. Flera myndigheter framför i sina budgetunderlag för 2026–2028 att myndigheterna behöver medel för personella resurser.⁴⁷

En myndighet inom beredskapssektorn Elektroniska kommunikationer och post uttrycker att ”det kostar att få pengar!”, och förklarar att det kostar att omsätta stora satsningar på civilt försvar.⁴⁸ De medel som föreslås i budgetpropositionen är enbart avsedda för anskaffning och inköp, trots att det tillkommer kringkostnader för exempelvis förråd och personal, och det är en utmaning för myndigheten att få medel för ett uppdrag men inga medel för att hantera och genomföra uppdraget. När myndigheten får medel som ska omsättas i bidrag till andra aktörer behövs också uppföljning och granskning för att bidragen ska kunna lämnas på ett ansvarsfullt sätt.

3.6.3 Bristande långsiktighet i planeringen

En myndighet inom beredskapssektorn Hälsa, vård och omsorg uppger att det är svårt att planera långsiktigt med medel som inte kommer på förvaltningsanslaget. Om myndigheten får uppdrag på förvaltningsanslaget så uppfattar myndigheten att det är mer förutsägbart vilka medel myndigheten kommer tilldelas. Myndigheten kan då planera arbetet på ett bättre och mer långsiktigt sätt och skulle exempelvis kunna säkerställa kompetens genom anställd personal istället för konsulter. Riksrevisionen har konstaterat att det är en utmaning för myndigheter att få tillfälliga medel som sedan faller bort nästkommande år, och att tillskott under innevarande år kan vara svåra att omsätta i tid. Riksrevisionen lyfter att avsaknad av långsiktighet exempelvis kan leda till att myndigheter inte kan anställa personal i tillräcklig utsträckning.⁴⁹

Långsiktighet är centralt i beredskapsarbete. Ökad verksamhet inom det civila försvaret innebär upprättande av avtal, upphandlingar och

⁴⁷ Budgetunderlag för 2026–2028 för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen och Läkemedelsverket.

⁴⁸ I budgetpropositionen för 2026 nämns maximalt 50 miljarder kronor för vissa satsningar inom civilt försvar, perioden 2026–2034. Proposition 2025/26:1, *Budgetpropositionen för 2026*, sid 153.

⁴⁹ Riksrevisionen, *Den statliga styrningen av det civila försvarets uppbyggnad*, 2025, sid 61.

förhandlingar, vilket tar tid. Vid intervjuerna framkommer att en bättre kontinuitet och en förmåga att bygga långsiktig kapacitet efterfrågas av myndigheterna. En myndighet framhåller i sin särskilda redovisning för civilt försvar att det krävs en fortsatt tilldelning av medel för civilt försvar, eftersom finansieringen är avgörande för att myndigheten ska kunna upprätthålla och vidareutveckla förmågeplaneringen.⁵⁰ Detta överensstämmer med vad E-hälsomyndigheten har framfört i tidigare års budgetunderlag: att en stabil finansiering skapar bättre förutsättningar att genomföra uppdragen på ett effektivt sätt och minskar administrationskostnaderna.⁵¹

⁵⁰ Sjöfartsverkets särskilda redovisning för civilt försvar 2025.

⁵¹ Budgetunderlag för 2026–2028 för E-hälsomyndigheten.

4. Sammanfattande iakttagelser, analys och rekommendationer

I detta kapitel presenteras MTFA:s sammanfattande iakttagelser och analys (avsnitt 4.1 – 4.2) följt av MTFA:s rekommendationer (avsnitt 4.3). Avsnitt 4.1 lyfter fram iakttagelser och analys kopplat till medelstildelning och särredovisning, medan avsnitt 4.2 behandlar den ekonomiska styrningen.

4.1 Medelstildelningen är tydlig och kostnaderna särredovisas

Av intervjuerna framgår det att myndigheterna upplever att det är tydligt vilka medel som ska användas till civilt försvar. Det är tillräckligt tydligt vad regeringen vill att myndigheterna ska åstadkomma med tilldelade medel och när i tiden detta ska ske. När det funnits frågor kring hur myndigheterna ska tolka medelstildelningen har flera myndigheter fört dialog med ansvarigt departement på Regeringskansliet. Myndigheterna anser att dialogen med Regeringskansliet är viktig, både när det gäller medelstildelning och information kring kommande uppdrag. Detta eftersom myndigheterna är i behov av information tidigt för att snabbt kunna starta upp och genomföra uppdragen inom utsatt tid. MTFA instämmer i att det är värdefullt att dialogen mellan Regeringskansliet och myndigheterna fungerar väl.

Flera myndigheter lyfter att de ibland finansierar delar av arbetet med civilt försvar från den övriga verksamheten. När de tilldelade medlen för civilt försvar tar slut förekommer det också att kostnader för civilt försvar bokförs inom ett annat verksamhetsområde. MTFA anser att det riskerar att leda till att verksamhet som genomförs inom civilt försvar i själva verket kostar mer än det som myndigheterna redovisar som kostnader för civilt försvar. Det medför att redovisningen inte blir helt rättvisande, vilket innebär sämre underlag för regeringens styrning och uppföljning samt för framtida analyser och utvärderingar inom området.

Våra resultat visar att beredskapsmyndigheterna särredovisar kostnader som de har för civilt försvar. Det förekommer dock att myndigheter enbart särredovisar medel till civilt försvar som kommer på separata anslagsposter, men inte de medel för civilt försvar som kommer inbakade i andra anslagsposter (till exempel i förvaltningsanslaget). Myndigheterna har ett behov av att veta i förväg vilken särredovisning som efterfrågas, eftersom de

anpassar sin interna redovisning efter de krav som ställs. MTFA anser att särredovisningen av kostnader för civilt försvar behöver bli mer strukturerad, enhetlig och fullständig, vilket är extra viktigt när medel kommer från flera olika finansieringskällor.

4.2 Myndigheterna efterfrågar flexibilitet och långsiktiga planeringsförutsättningar

Regeringen har uttryckt en vilja att utveckla den ekonomiska styrningen för att skapa bättre förutsättningar för långsiktig planering när det kommer till det militära försvaret. Regeringen har även identifierat skäl till att ge myndigheter inom det militära försvaret ökat handlingsutrymme och ökad flexibilitet. MTFA anser att även myndigheterna inom det civila försvaret skulle vara betjänta av att ingå i den utveckling som sker inom det militära försvaret, mot en styrning och uppföljning som stödjer tillväxten av förmåga (se avsnitt 2.1). MTFA anser att en styrning i likhet med den styrning som tillämpas inom det militära försvaret skulle underlätta en snabbare och effektivare förmågeuppbyggnad inom det civila försvaret.

Flera myndigheter lyfter att utökad möjlighet till sparande och kredit på anslagen för civilt försvar skulle ge en större flexibilitet i verksamheten. De lyfter även att det är en utmaning när de får medel för uppdrag, men inga medel för att tillsätta personal för att genomföra uppdragen. En myndighet uttrycker att det huvudsakligen är begränsningar i möjligheterna att anställa personal som leder till att kapaciteten i den egna organisationen inte är tillräcklig. Flera myndigheter efterfrågar att sakanslag för civilt försvar till viss del ska kunna användas till myndigheternas egna förvaltningskostnader. MTFA anser att en större flexibilitet i den ekonomiska styrningen av det civila försvaret skulle kunna underlätta myndigheternas planeringsarbete och göra det lättare för dem att upparbeta hela anslagen.

Myndigheterna efterfrågar ökad långsiktighet och förutsägbarhet i medelstildelningen. MTFA har i rapporten *Beredskapssektorernas utveckling* tidigare gjort bedömningen att långsiktig finansiering är viktigt för att myndigheter ska kunna behålla personal och bedriva en effektiv verksamhet över tid.⁵²

⁵² Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Beredskapssektorernas utveckling (buvudrapport)*, 2025, sid 41.

4.3 Rekommendationer för att förbättra uppföljning och planeringsförutsättningar

MTFA rekommenderar regeringen att ge beredskapsmyndigheterna i uppdrag att särredovisa all finansiering och samtliga kostnader för civilt försvar. MTFA anser att detta skulle kunna ge en förenklad återrapportering som är mer jämförbar mellan myndigheterna och över tid. Särredovisningen skulle med fördel kunna utformas så att myndigheterna har möjlighet att ta fram rapporter över samtliga kostnader för civilt försvar ur sina ekonomisystem. En strukturerad, enhetlig och fullständig särredovisning av kostnaderna skulle underlätta regeringens styrning och uppföljning samt framtida analyser och utvärderingar inom området, vilket är viktigt med tanke på att medlen för civilt försvar 2026 uppgår till 12,9 miljarder och är aviserade att uppgå till 17,1 miljarder för 2027.

MTFA rekommenderar även att regeringen ger beredskapsmyndigheterna liknande planeringsförutsättningar som myndigheterna i det militära försvaret till viss del har (se avsnitt 2.1). I regleringsbrevet för 2027 kan regeringen till exempel ge berörda myndigheter i uppdrag att, i sina budgetunderlag för 2028, lämna förslag på hur villkoren för tilldelade medel för civilt försvar kan anpassas för att ge bättre planeringsförutsättningar. Förbättrade planeringsförutsättningar kan till exempel uppnås genom möjlighet till utökad anslagssparande och anslagskredit på sakanslag för civilt försvar, eller genom att sakanslag för civilt försvar i en ökad omfattning får användas till myndigheternas förvaltningskostnader.

Referenser

Budgetunderlag

2025–100153, *Budgetunderlag för 2026–2028 för Energimarknadsinspektionen.*

2025/00723, *Budgetunderlag för 2026–2028 för E-hälsomyndigheten.*

1.1.2-2025-018364, *Budgetunderlag för 2026–2028 för Läke medelsverket.*

MSB2557 – mars 2025, *Budgetunderlag för 2026–2028 för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.*

2024–207440, *Budgetunderlag för 2026–2028 för Statens energimyndighet.*

FM2025-28599:2, *Budgetunderlag för 2027–2029 för Försvarsmakten.*

Författningar

Anslagsförordningen (2011:223).

Promemorior, Rapporter, etc.

Bryman, A. *Social Research Methods*. 4 uppl. (Oxford University Press, 2012).

Försvarsmakten, *Överväganden om det militära försvarets utformning*, 2025.

Försvarsmakten, *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030*, 2023.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Vägledning - planering för civil beredskap: process och metod (version 2023)*, 2023.

Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Analys- och utvärderingsplan 2026–2029*, 2026.

Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Beredskapssektorernas utveckling (huvudrapport)*, 2025.

Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Beredskapssektorernas utveckling (Bilaga)*, 2025.

Myndigheten för totalförsvarsanalys, *Myndigheternas processer för styrning, uppföljning och återrapportering – Delredovisning 1 av regeringsuppdraget om utvärdering av totalförsvarsbeslutet*, 2025.

Myndigheten för totalförsvarsanalys, *MSB:s systemstödjande roll i strukturen*, 2025.

Riksrevisionen, *Den statliga styrningen av det civila försvarets uppbyggnad*, 2025.

Propositioner

Proposition 2024/25:34 *Totalförsvaret 2025–2030*.

Proposition 2024/25:1 *Budgetpropositionen för 2025*.

Proposition 2025/26:1 *Budgetpropositionen för 2026*.

Regeringsbeslut

Fö2024/02054, *Inriktning för civilt försvar 2025–2030*.

Fö2024/02054 (delvis), *Inriktning för militärt försvar 2025–2030*.

KN2025/02163, KN2025/02354 (delvis), KN2025/02410, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Affärsverket svenska kraftnät*.

KN2025/02354 (delvis), KN2025/02401, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Energimarknadsinspektionen*.

S2025/02147 (delvis), *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende E-hälsomyndigheten*.

S2026/00559, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Folkhälsomyndigheten*.

Fö2026/00496 (delvis), Fö2026/00509, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Försvarmakten*.

Fö2026/00065, *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Försvarmakten*.

Fö2024/01750, *Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Försvarmakten*.

2024/00255, *Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Försvarmakten*.

LI2025/00509, LI2025/02157 (delvis), LI2025/02176, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Luftfartsverket*.

S2026/00518, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Läkeemedelsverket*.

Fö2025/01617, Fö2026/00496 (delvis), Fö2026/00498, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Myndigheten för civilt försvar*.

Fi2025/00522, Fi2025/02247, Fi2025/02358, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Post- och telestyrelsen*.

LI2025/00505, LI2025/00506, LI2025/00730 m.fl., *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Sjöfartsverket.*

S2026/00698, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Socialstyrelsen.*

KN2026/00813, *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Statens energimyndighet.*

KN2025/00258, KN2025/00328, KN2025/00751 m.fl. *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Strålsäkerhetsmyndigheten.*

LI2024/01975, LI2025/00502, LI2025/01764 m.fl., *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Trafikverket.*

LI2025/00514, LI2025/00914, LI2025/02157 (delvis) m.fl., *Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Transportstyrelsen.*

Särskilda redovisningar för civilt försvar

SVK 2024/5955, *Affärsverket svenska kraftnäts särskilda redovisning för civilt försvar 2025.*

2024–104815, *Energimarknadsinspektionens särskilda redovisning för civilt försvar 2025.*

02670–2025, *Folkhälsomyndighetens särskilda redovisning för civilt försvar 2025.*

1.1.8-2024-111423, *Läkemedelsverkets särskilda redovisning för civilt försvar 2025.*

25–05111, *Sjöfartsverkets särskilda redovisning för civilt försvar 2025.*

Webbsidor

Anslag på statens budget styr myndigheternas verksamhet,
<https://forum.statskontoret.se/redovisning-och-finansiering/anslag-och-inkomsttitlar/redovisning-av-anslag/>, hämtad 2026-03-19.

Regeringskansliet, *presentationbilder från pressträff 16 september om budgetpropositionen för 2026,*
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/09/presstraff-omsatsningar-pa-civilt-forsvar>, hämtad 2026-04-13.

Årsredovisningar

2026/60, *Årsredovisningar för 2025 avseende Affärsverket svenska kraftnät.*

Ei R2026:03, *Årsredovisningar för 2025 avseende Energimarknadsinspektionen.*

2025/06734, *Årsredovisningar för 2025 avseende E-hälsomyndigheten.*

25277, *Årsredovisningar för 2025 avseende Folkhälsomyndigheten.*

Årsredovisningar för 2025 avseende Luftfartsverket.

1.1.2–2026–002136, *Årsredovisningar för 2025 avseende Läke­medelsverket.*

MSB2652 – februari 2026, *Årsredovisningar för 2025 avseende Myndigheten för civilt försvar (tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap).*

PTS-ER-2026:1, *Årsredovisningar för 2025 avseende Post- och telestyrelsen.*

Årsredovisningar för 2025 avseende Sjöfartsverket.

2026-2-10043, *Årsredovisningar för 2025 avseende Socialstyrelsen.*

Skr. 2025/26:101, *Årsredovisning för staten 2025.*

ER 2026:01, *Årsredovisningar för 2025 avseende Statens energimyndighet.*

Årsredovisningar för 2025 avseende Strålsäkerhetsmyndigheten.

2026:012, *Årsredovisningar för 2025 avseende Trafikverket.*

TSG 2026–46, *Årsredovisningar för 2025 avseende Transportstyrelsen.*

Publicerade rapporter inom regeringsuppdraget Utvärdering av totalförvarsbeslutet 2025 – 2030

Inom regeringsuppdraget Utvärdering av totalförvarsbeslutet 2025 – 2030 har Myndigheten för totalförvarsanalys publicerat följande rapporter:

- Myndigheternas processer för styrning, uppföljning och återrapportering Delredovisning 1 av regeringsuppdraget om utvärdering av totalförvarsbeslutet.
Diarienummer: 2025–55
Datum: 2025-11-14

- Förvarsbeslutets anatomi – förutsättningar för att följa upp försvarsbeslutet 2025–2030
(Delredovisning 2 av regeringsuppdraget om utvärdering av totalförvarsbeslutet)

Diarienummer: 2025–35

Datum: 2026-02-17

Serie: PM 2026:1

